Roman over Arubaanse 'Zuidstraat': portret van veelzijdige samenleving

ORANJESTAD — "Djo was zo gesloten als een kokosnoot" is één van die typische uitdrukkingen in de roman 'Zuidstraat' van de Arubaanse schrijver Denis Henriquez (47). De eerste oplage van zijn boek verkoopt goed in Nederland. Dat is opmerkelijk, gezien het verhaal zich afspeelt in Oranjestad. De natuurkundeleraar: "Een collega van me heeft het boek in de klas voorgelezen. De kinderen hadden nog nooit zo aandachtig geluisterd".

In negen hoofdstukken vertelt Henriquez hoe Binchi en Alejandro tijdens hun middelbare schooltijd opgroeien te midden van gezin, familie, buren en kennissen. Hij schrijft over kattekwaad en ouderlijke straf, over school en leraren, over verliefdheid en de eerste sexuele contacten. Kortom: over wat jonge jongens, die levensgenieters willen zijn, allemaal kan overkomen. Vrijwel aan het begin van het boek krijgt Binchi behoorlijke meppen van frater Bernardinus. Henriquez: "Ja, dat was vroeger echt zo. Niet alleen de frères maar ook onze vaders hadden losse handjes. Ik heb heel wat tikke.. tegen mijn koppie gehad. Dat hoorde er toen gewoon bij, zowel thuis als op school. Iedereen had respect voor ze".

Dat was ook het geval met de Nederlandse pater. Henriquez schrijft: "Het gebeurde op een zondag na Pinksteren, toen de pater vanaf de preekstoel het kerkvolk meevoerde naar een meer waar Christus zich te ruste had gelegd in het vissersbootje van zijn apostelen. In gezwollen Papiamento doorspekt met zachte g's en een r die als een visgraat in zijn keel bleven steken, vertelde hij over de stormwind die opstak, over de vrees van de discipelen en over hoe Here Jezus de wind bestraffend toesprak. De pater verhief zijn stem en de stille kerk dreunde van zijn woorden: 'Puja, bai drumi! Jésoes a bisa, i e puja a kai drumi'. (Ga liggen, zei Jezus, en de scheet ging liggen). Een daverend gelach zwol als een vloedgolf aan tussen de hoge muren van de kerk. Op de zondagen daarna was het nog voller dan voorheen als pater Mimosa Brandenburg de mis opdroeg".

Het boek is niet autobiografisch. Henriquez: "Ik kom niet in het boek voor. Bepaalde passages heb ik zelf meegemaakt maar dat is zo verdraaid dat het niet meer autobiografisch te noemen is". De aanzet berust op werkelijkheid, daarna verandert het langzaam in fictie. De personen zijn een mengsel van opvallende personages uit die tijd. Zuidstraat bevat bepaalde opvallende aspecten zoals klasseverschil en huidkleur. Henriquez: "Dat was vroeger heel belangrijk. Blanke mensen mochten nietsnutten zijn. Toen ik in de Zuidstraat woonde heeft dat diepe indruk op me gemaakt. Mijn ouderlijk huis lag dicht bij de tennisbaan met clubhuis. Daar zag ik een keer een blanke zakenman en de toenmalige minister-president van de Nederlandse Antillen lallend van de alcohol vandaan komen. Bij het afscheid omhelsden ze elkaar. Dat was een hele gewaardwording. Trouwens, een zwarte zou nooit lid mogen worden van de tennisclub; zelfs de minister-president niet".

Of zijn boek op Aruba een verkoop-succes zal worden, betwijfelt de schrijver. "Hier overheerst de orale traditie; de mensen hebben een diepe behoefte om hun eigen ervaringen en die van anderen mondeling door te geven. Dat schept een extra werkelijkheid. Het leven op Aruba speelt zich voornamelijk buiten af en het past niet om je af te zonderen om een boek of verhaal te schrijven. Waarschijnlijk ben ik om die reden naar Nederland gegaan: daar kon ik me wel afzonderen en verdiepen in de wetenschap, literatuur en een uitgebreid assortiment aan boeken. Ik heb een behoefte om de mensen die ik heb gekend, vast te leggen. Dat kan ik niet in mijn hoofd, dat doe ik liever op papier".

Vandaar zijn verhalen over de bewoners in de Zuidstraat: de mooie Rosa, zeeman Djo, de Portugese straatveger Joao en de Nederlander Biermans. Henriquez vertelt dat er niet veel meer van de Zuidstraat is overgebleven: het ouderlijk huis is er niet meer, het pleintje en de tennisbaan zijn parkeerplaatsen geworden en de personages zijn verhuisd of gestorven. Henriquez: "Tja, de Zuidstraat is eigenlijk dood. Als ik terug wil gaan naar vroeger moet ik mijn boek pakken; dat is het enige wat mijn kinderjaren nog een beetje levendig maakt".